

Brazílie

Největší ekonomika v Latinské Americe se v roce 2018 zřetelně zotavovala z hluboké ekonomické a etické krize, která byl mj. důsledkem 13 let vlády levicové Strany pracujících (PT). Celkový růst HDP celé federace dosáhl sice jen 1,4 %, ale podstatně důležitější byl návrat důvěry podnikatelů a investorů. Dne 1. ledna 2019 nastoupila nová vláda prezidenta Jaira Bolsonaro. Mezi její priority patří uskutečnění reform, které by měly rezultovat ve větší otevřenost brazilské ekonomiky. Základním heslem je přiblížení Brazílie k demokratickým a technicky rozvinutým zemím a posilování vědecko-technologické spolupráce s nimi. To vše v součtu vytváří výhodnou pozici pro české firmy a jejich větší angažovanost na brazilském trhu. Míra inflace dosáhla roku 2018 hodnoty 3,7 %. Nezaměstnanost v zemi lehce klesá a naopak bilance běžného účtu se dostává do většího deficitu, který je k roku 2018 odhadován ve výši 24,8 mld. USD.

Ukazatel	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Růst HDP (%)	-3,5	1,0	1,4	2,4	2,3	2,2
HDP/obyv. (USD)	8 701	9 896	9 127	9 160	9 560	9 976
Míra inflace (%)	8,7	3,4	3,7	4,2	4,1	4,0
Nezaměstnanost (%)	11,3	12,8	11,8	10,7	10,2	9,8
Bilance běžného účtu (mld. USD)	-23,5	-9,8	-24,8	-30,9	-34,5	37,3
Populace (mil.)	206,1	207,7	209,2	210,7	212,1	213,5
Konkurenceschopnost	75/140	75/137	72/140	–	–	–
Exportní riziko OECD	4/7	5/7	5/7	–	–	–

Odhad Mezinárodního měnového fondu

Zdroj: MMF, OECD, WEF, SB

- ▶ V žebříčku konkurenceschopnosti, který sestavuje Světové ekonomické fórum (WEF), se Brazílie umístila na 72. pozici ze 140 srovnávaných ekonomik a dle OECD je stupeň exportního rizika 5/7.

Vývoz ČR do Brazílie 2018 (2017), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2018 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2017 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
8708	Části, součásti a příslušenství motorových vozidel čísel 8701 až 8705	666 409	9,0	672 618	-0,9
8803	Části a součásti výrobků položky 8801 00 nebo čísla 8802	569 761	7,7	133 494	326,8
8413	Čerpadla i se zař. měřícím zdviže na kapaliny	478 216	6,4	414 763	15,3
8536	El. zařízení k vypínání, spínání nebo k ochraně el. obvodů aj. < 1 000 V	334 483	4,5	260 554	28,4
4002	Kaučuk syntetický ap. směsi s kaučukem přírod	308 469	4,1	405 904	-24,0
8501	Elektrické motory a generátory (kromě generátorových soustrojí)	214 527	2,9	196 142	9,4
8706	Chassis traktorů vozidel motor osob nákl. aj.	209 646	2,8	—	—
8544	Izolované dráty, kabely aj. izolované el. vodiče vláken	195 421	2,6	162 533	20,2
7013	Sklo stolní domácké kuchyňské aj. zboží	192 506	2,6	172 550	11,6
8409	Části součásti pro motory pístové	165 663	2,2	135 556	22,2
Celkem TOP 10		3 335 101	44,8	2 554 114	30,6
Celkem vývoz		7 436 880		6 520 323	14,1

zdroj: ČSÚ

Dovoz ČR z Brazílie 2018 (2017), hlavní sektory

Kód zboží	Název zboží	Stat. hodnota 2018 CZK (tis.)	Podíl z celku (%)	Stat. hodnota 2017 CZK (tis.)	Meziroční nárůst (%)
7207	Polotovary ze železa oceli nelegované	2 540 631	31,9	770 689	229,7
3004	Léky odměřené, ne krev, antiséra ap., vata aj.	850 552	10,7	1 062 447	-19,9
2601	Rudy železné koncentráty výpražky kyzové	609 027	7,7	127 731	376,8
8409	Části součásti pro motory pístové	568 705	7,2	293 308	93,9
2401	Tabák nezpracovaný, odpad tabákový	337 195	4,2	316 185	6,6
4703	Buničina dřevná nátrónová sulfátová	187 506	2,4	120 311	55,9
0901	Káva i pražená, dekofeinovaná, slupky, náhražky	186 312	2,3	159 553	16,8
2304	Pokrutiny, odpad po extrahování sojového oleje	185 071	2,3	267 985	-30,9
0207	Maso a jedlé droby z drůbeže, čerstvé, chlaz., zmraz.	136 993	1,7	162 385	-15,6
8429	Buldozery, srovnávače, rypadla apod. s pohonem	130 082	1,6	73 331	77,4
Celkem TOP 10		5 732 074	72,1	3 353 925	70,9
Celkem dovoz		7 952 850		5 441 291	46,2

zdroj: ČSÚ

Příležitosti pro český export

► Automobilový průmysl

Brazílie je automobilová velmoc, jež v posledních letech vyrábí mezi 2,5 a 3,75 mil. motorových vozidel ročně, z čehož jde přibližně pětina na export. Globální automobilky působící v zemi již patří mezi tradiční odběratele českých dodavatelských firem, nicméně vzhledem k nástupu nových modelových řad a postupnému rozšiřování výrobního portfolia domácích výrobců tento obor jednoznačně patří mezi perspektivní z hlediska českého exportu i do budoucna.

► Civilní letecký průmysl

Vedle produkce klasických dopravních letadel (Embraer) je dvousetmilionová Brazílie dlouhodobě rozsáhlým trhem, pokud jde o vrtulníky a ultralehká letadla. V roce 2019 bude dále pokračovat kooperace mezi brazilskou firmou Embraer a firmou Aero Vodochody Aerospace a.s. Aero dodává brazilskému podniku díly pro výrobu vojenského letounu KC-390. Tato strategická spolupráce vytváří pozitivní referenci pro uplatnění dalších výrobků českého leteckého průmyslu v Brazílii.

► Elektrotechnika

Příležitosti v tomto odvětví úzce souvisejí s rozšiřováním brazilských energetických kapacit, které jsou založeny především na obnovitelných zdrojích energie. Další významnou oblastí je budování transmisních sítí a další infrastruktury. V souvislosti s výše zmíněným novým kurzem brazilské vlády směrem k modernizaci ekonomiky by se měly objevit nové příležitosti v oblasti elektroniky, robotizace a dalších oborů úzce propojených s výzkumem a vědou.

► Energetický průmysl

Z hlediska energetického mixu země vyrábí 43,5 % energie z obnovitelných zdrojů. Pokud jde o elektrickou energii, obnovitelné zdroje energie se na její výrobě podílejí z 81,7 %, přičemž 61,5 % je generováno ve vodních elektrárnách. Dynamický rozvoj zaznamenávají větrné elektrárny, jejichž podíl na výrobě elektrické energie činí 5,4 %. Vzhledem k přílišné závislosti výroby elektrické energie na OZE (zejména na vodních elektrárnách) sílí tendence k diverzifikaci energetického mixu země směrem k tradičním zdrojům. Trvá poptávka Brazílie po turbínách klasického cyklu i po záložních zdrojích energie.

► Chemický průmysl

Přestože má Brazílie rozsáhlý a relativně vyspělý chemický průmysl, existuje řada komodit, které se v zemi nevyrábí nebo je jejich výrobní kapacita omezená. V posledních letech roste dovoz chemických přípravků na ochranu rostlin, čisticích prostředků a barviv.

► ICT

V zemi má přístup k internetu více než 108 mil. lidí nad 10 let věku. Velký rozmach zaznamenává připojení k internetu pomocí chytrých telefonů. Z hlediska příležitostí pro české vývojáře jsou zajímavé oblasti budování, správy a zabezpečení sítí, bezpečnostní aplikace a rozličný software včetně aplikací a her pro chytré mobilní telefony. Rostou příležitosti pro nabídku inovačních software.

► **Kovozpracovatelský průmysl**

Obráběcí stroje české provenience mají v Brazílii historicky velice dobré jméno, a i nadále jsou velmi žádané.

► **Obranný průmysl**

V posledních letech dochází k posilování spolupráce v oblasti vojenských a obranných technologií, nově např. i v oblasti prostředků protichemické ochrany. Výhodou je, že rozpočty bezpečnostních složek na nákup a obnovu vybavení jsou jen minimálně postihovány vládními rozpočtovými škrty. Potenciál existuje zejména v oblasti pokročilé elektroniky, pozemní i letecké techniky a ručních zbraní. Nové příležitosti by se měly objevit v roce 2019 a 2020 v souvislosti se záměry nové brazilské vlády uvolnit předpisy k držení krátkých planých zbraní pro obyvatele. Nová vláda hodlá rovněž modernizovat techniku ozbrojených sil federace.

► **Plasty a gumárenský průmysl**

Příležitosti se soustředí především na oblast rozvinutého automobilového průmyslu, jde zejména o dodávky pneumatik a plastových výlisků a součástí pro motorová vozidla.

► **Sklářský a keramický průmysl**

České sklo má v Brazílii vynikající pověst. Existuje významná skupina koupěschopného obyvatelstva se zájmem o tradiční české křišťálové sklo, designové výrobky, lustry apod. Příležitostí mohou být také dodávky skleněných prvků pro stavební průmysl.

► **Stavební průmysl**

V souvislosti s očekávaným hospodářským oživením a znovu nastartováním dlouhodobě pozastavených infrastrukturních projektů se nabízejí zajímavé možnosti, pokud jde o dodávky široké škály stavebních materiálů.

► **Strojírenský průmysl**

V souvislosti s rozmachem minipivovarů v posledních přibližně 10 letech, kdy i přes vleklou hospodářskou krizi narostl jejich počet desetinásobně, jsou velké možnosti v oblasti dodávek souvisejících strojů a zařízení. V návaznosti na ekonomické oživení lze nyní očekávat další exportní příležitosti v tomto segmentu.

► **Textilní a obuvnický průmysl**

V roce 2017 dosáhl brazilský export kůží hodnoty přes 2 mld. USD. V návazných oborech – kožedělném a obuvnickém průmyslu včetně souvisejícího strojního vybavení – působí na 10 tis. podniků, které zaměstnávají na 500 tis. lidí a jejichž roční obrat přesahuje 20 mld. USD. V návaznosti na překonání hospodářské krize se očekává další rozmach zmíněných odvětví.

► **Vodohospodářský a odpadní průmysl**

Ekologické aspekty odpadového hospodářství nabyly v posledních dekáдах na významu, související projekty jsou hojně podporovány na federální, státní i municipální úrovni. V souvislosti s očekávaným hospodářským oživením lze očekávat jejich další rozmach. Poptávány jsou zejména technologie na čištění vod, využití městského odpadu i systémy předcházení přírodním katastrofám.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

V Brazílii existuje na 293 tis. zdravotnických zařízení, z toho je 6 700 nemocnic (70 % z nich soukromých), která disponují 497 tis. lůžky. Rozpočet Ministerstva zdravotnictví v roce 2017 činil v přepočtu přes 750 mld. CZK, obrat sítě soukromých zdravotnických zařízení je mnohonásobně vyšší.

► Zemědělský a potravinářský průmysl

Dlouhodobě patří k významným dovozním komoditám do Brazílie sušené mléko, syrovátka a máslo. Země také v posledních letech zaznamenává nebývalý rozmach, pokud jde o výrobu a spotřebu piva. Vedle zavedených „globálních“ značek se stále více prosazují i menší regionální pivovary a minipivovary, které se od tradičních značek cíleně odlišují, a přestože má jejich produkce mnohdy charakter luxusního zboží, daří se jim velmi dobře získávat zákazníky. V závěru roku 2018 se objevily poptávky po dodávkách technologií z ČR v zájmu modernizace brazilského agrokomplexu. Existují příležitosti zejména v technologiích pro chov skotu, prasat a drůbeže (včetně návazných oborů).

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Automobilový průmysl	HS 8708 – Části, součásti motorových vozidel čísel 8701 až 8705
	HS 8415 – Stroje přístroje klimatizační
Civilní letecký průmysl	HS 8801 – Balony a vzducholodě; kluzáky, rogala a ost. bezmotorové prostředky pro létání
	HS 8802 – Ost. letadla (například vrtulníky, letouny); kosmické lodě
	HS 8803 – Části a součásti výrobků čísel 8801 nebo 8802
Elektrotechnika	HS 8530 – El. přístroje signalizační, bezpečnostní nebo pro řízení dopravy
	HS 8536 – El. zařízení k vypínání, spínání nebo k ochraně el. obvodů aj. < 1 000 V
	HS 8548 – Odpad a zbytky galvanických článků, baterií a el. akumulátorů ap. jinde neuvedené
Energetický průmysl	HS 8402 – Parní kotle zvané „na přehřátou vodu“
	HS 8501 – Elektrické motory a generátory (kromě generátorových soustrojí)
Chemický průmysl	HS 2621 – Ost. strusky a popely, popel z mořských řas a zbytky ze spalování komunálního odpadu
ICT	CPA 61.10 – Služby související s pevnými telekom. sítěmi
	CPA 62.03 – Správa počítačového vybavení
	CPA 63.11 – Zpracování dat, hosting a související služby
Kovozpracovatelský průmysl	HS 8456 – Stroje obráběcí pomocí laserů ultrazvuku ap.
	HS 8458 – Soustruhy pro obrábění kovů
	HS 8459 – Obráběcí stroje pro vrtání, vyvrtávání, frézování ap., ne soustruhy
Obranný průmysl	HS 3822 – Směsi diagnostické, laboratorní reagentie
	HS 6306 – Plachty nepromokavé lodní, stínící ap., stany aj.
	HS 8421 – Odstředivky, odstředivé ždímačky; stroje k filtrování, čištění kapalin nebo plynů

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Obranný průmysl	HS 9020 - Ost. dýchací přístroje a plynové masky, kromě ochranných masek bez mechanických částí
	HS 9302 - Revolvery a pistole, jiné než čísel 9303 nebo 9304
	HS 9304 - Ost. zbraně, kromě zbraní čísla 9307
Plasty a gumárenský průmysl	HS 3901 - Polymery ethylenu v primárních formách
	HS 4011 - Nové pneumatiky z kaučuku
Sklářský a keramický průmysl	HS 7013 - Stolní, kuchyňské, toaletní, kancelářské skleněné výrobky, pro výzdobu aj. účely
	HS 7016 - Dlažební kostky, desky, cihly, dlaždice, obkládačky a ost. výrobky z lisovaného skla
Stavební průmysl	HS 3925 - Stavební výrobky z plastů, jinde neuved.
	HS 7227 - Tyče a pruty, válcované za tepla, v nepravidelně navinutých svitcích, z ost. legované oceli
	HS 7309 - Nádrže, cisterny, kádě ap., ze železa nebo oceli, o objemu > 300l
	HS 7326 - Ost. výrobky ze železa, oceli
	HS 8311 - Dráty, pruty, trubky, aj. k pájení, svařování nebo nanášení kovů
Strojírenský průmysl	HS 8438 - Stroje pro přípravu, výrobu potravin nebo nápojů
Textilní a obuvnický průmysl	HS 8453 - Stroje pro přípravu, vyčiňování a zpracování kůží pro výrobu, opravy obuvi aj. výrobků
	HS 8421 - Odstředivky, odstředivé ždímačky; stroje k filtrování, čištění kapalin nebo plynů
	HS 8481 - Kohouty, ventily ap. zařízení pro potrubí, kotle, vany aj.
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 9018 - Lékařské, zubolékařské nebo zvěrolékařské nástroje a přístroje aj.
	HS 9021 - Ortopedické pomůcky a přístroje, berle, chirurgické pásy aj.
	HS 3003 - Léky neodměřené, ne krev, antiséra ap., vata aj.
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 0402 - Mléko a smetana, zahuštěné nebo slazené
	HS 0404 - Syrovátka; výrobky sestávající z přírodních složek mléka, též slazené
	HS 0511 - Býčí sperma
	HS 1003 - Ječmen
	HS 1210 - Chmelové šišťice, čerstvé, sušené ap.; lupulin
	HS 1107 - Slad, též pražený
	HS 1109 - Pšeničný lepek, též sušený
	HS 2203 - Pivo ze sladu

Exportní financování

EGAP do Brazílie v minulých deseti letech pojistil 29 případů v hodnotě 545 milionů korun. Největší zájem měli klienti pojišťovny o pojištění vývozního dodavatelského úvěru. S podporou pojištění od EGAP firmy nejčastěji vyvážely textilní stroje a komponenty, dopravní prostředky a letecké motory. V Brazílii EGAP pojišťuje hlavně korporátní riziko. V poslední době EGAP podporuje formou zajištění americké US Eximbanky subdodávky českých leteckých motorů pro výrobu práškovacích letadel.